

מדוע מבזבזים הרבה כסף על מסיבת בר-מצוה?

Category: בראשית, וירא

מדוע אנשים מעדיפים לחגוג את מסיבת הבר מצוה ברוב פאר והדר, לעומת טקס הברית שנערך באופן צנוע בהרבה?

בבואנו בברית מילה הקב"ה הוא שבוחר בנו ומכניס אותנו תחת כנפיו, ואילו ביום הבר-מצוה היהודי בוחר מתוך רצון חופשי להיות עבד ה' ומתחייב שלא לעזוב אותו לעולם. וכשבוחרים לעשות מסיבה ² עושים אותה כמו שצריך²

כיצד נראתה מסיבת הבר-מצוה של יצחק אבינו?

איזו מסיבה חשובה ומשמעותית לנו יותר: ברית מילה או בר-מצוה? אם לשפוט לפי כמות האנשים והכסף שמבזבזים על המסיבה ברור שמסיבת בר-מצוה נחשבת מכובדת ומשמעותית יותר. בשנים האחרונות אנו עדים למסיבות בר מצוה רהבתניות ומפוארות בכל קנה מידה כמו חתונות או אולי אפילו יותר מזה, ולעומת החוגגים ישנם אנשים שרוטנים היתכן שמבזבזים על מסיבת בר-מצוה כל כך הרבה כסף. תופעה זו גורמת לתחרות מי יערוך מסיבת בר-מצוה יקרה ומפוארת יותר. ולכן בקהילות מסוימות הציבו חוקים והגבלות שונות למסיבות כאלה.

בפרשתנו אנו קוראים על ברית ועל בר-מצוה, וגם שם אנו מוצאים שמסיבת בר-מצוה נערכו ברוב פאר והדר לעומת הברית שנערכה בטקס צנוע²

התורה מספרת על הילד היהודי הראשון שעשו לו ברית, יצחק אבינו: "וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלוקים". כך בפשטות, אין מילה אחת על מסיבה²

ולאחר מכן אנו ממשיכים מיד לקרוא על הבר-מצוה הראשונה בהיסטוריה: "ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק", ואומר המדרש (ב"ר פנ"ג): "אמרו ר' הושעיא רבה אמר שנגמל מיצר הרע" והיינו כשנעשה בן י"ג שנה (לקו"ש ח"א ע' 45), זאת אומרת שאברהם היו הראשון שערך בר-מצוה לבנו, ולא סתם בר-מצוה אלא משתה גדול", ואומר רש"י: "שהיו שם גדולי הדור, שם ועבר ואבימלך", והמדרש מוסיף: "משתה גדולים עוג וכל גדולי עולם", אשכול, ענר וממרא, כל המנהיגים החשובים בתקופה היא הוזמנו למסיבת בר-המצוה של יצחק.

לא קראנו שאברהם עשה מסיבה כזאת בברית של בנו יצחק, ואפילו לא בחתונתו של יצחק, כאשר התורה מספרת לנו באריכות ובפרטיות על השידוך של יצחק ורבקה והחתונה שלהם, לא מצינו בשום מקום, בתורה או במדרשים, שערכו מסיבת חתונה גדולה או קטנה. דווקא בבר

מצוה של יצחק עשה אברהם מסיבה גדולה. מדוע?

אנו פוגשים יהודים רבים שמתפארים שבנערוותם חגגו להם בר מצוה, אבל קשה למצוא יהודי שמתפאר שעשו לו ברית. לכאורה, ברית מילה היא חשובה יותר, שכן זוהי מצוה עשה ויהודי שלא עשה ברית מילה מחויב במצווה זו בכל גיל, וכל עוד שלא נמהל הוא אינו יכול להקריב קרבן בבית המקדש, ועוד עניינים שהוא מנוע מלעשות במידה שהוא לא מהול, משא"כ בר-מצוה שמסתכמת בעליה לתורה ובמסיבה. מדוע, אפוא, כולם מתפארים בבר-מצוה שלהם ולא בברית שערכו להם בקטנותם?

הברית של אלוקים איתנו, והתחייבות שלנו לאלוקים

מהי ברית מילה?

הרבי מסביר (לקוטי שיחות חכ"ה, וירא ג') שכל ענין הברית זהו הברית שכורת הקב"ה עם האיש היהודי (ולא ברית של היהודי עם הקב"ה). זה לא שהאב מכניס את בנו בברית עם הקב"ה, אלא להיפך, הקב"ה הוא זה שמכניס את הרך הנולד לברית עולם, כלומר, הקב"ה כורת ברית עם היהודי שהוא יהיה שייך לו לעולם באופן נצחי, וזה מתבטא בסימן שנעשה בגופו הגשמי של היהודי שמבטא את העובדה כי יהודי זה הינו רכושו של הקב"ה, כנאמר "והיתה בריתי בבשרכם" [היינו שזו ברית של הקב"ה ולא ברית של האדם].

(הרמב"ם כותב שפעם היה מנהג מקובל לעשות סימן בגופו של העבד, כדי שידעו לאיזה אדון הוא שייך ולא תהיה אפשרות שהוא יברח, וכך עשה הקב"ה, הוא סימן באיש היהודי סימן שמבדיל אותו מכל עם אחר בעולם). ולכן עורכים את הברית כשהתינוק הוא בן שמונה ימים ולא בגיל שלוש עשרה (שאז הוא נכנס למצוות), כי אין זה משנה מה הילד רוצה או חושב, אלא זהו ענינו של הקב"ה שעושה את הברית עם היהודי.

בר מצוה זה ענין אחר לחלוטין; מהי המצוה הראשונה שילד מתחייב בה כשהוא נעשה בר-מצוה? מקובל לחשוב שזו מצוה תפילין. כדאי לדעת ש-א. זה לא נכון, ב. מה לגבי בת מצוה? מהי המצוה הראשונה שהיא מחויבת בה? אומר הרבי (שיחת י"ט כסלו תשי"ט, תורת מנחם חכ"ד עמ' 278): "כאשר יהודי נעשה בר מצוה, המצוה הראשונה שמתחייב בה בהתחלת היום בצאת הכוכבים היא קריאת שמע".

מה מסמלת קריאת שמע? הפרשה הראשונה משמעותה קבלת עול מלכות שמיים ופרשה שניה מסמלת קבלת עול מצוות. המצוה הראשונה אפוא, שילד יהודי מקיים כשהוא מתחיל להיות מחויב במצוות היא התחייבות כללית להיות קשור עם הקב"ה עד למסירות נפש, שזהו למעשה כל העניין של קריאת שמע.

במילים פשוטות: בר מצוה זה היום שבו היהודי עושה ברית עם הקב"ה. בגיל שמונה ימים

הקב"ה בחר ביהודי והתחייב שהוא לא יעזוב את היהודי לעולם, ובגיל שלוש עשרה שנה היהודי הוא זה שבוחר בהקב"ה ומתחייב שהוא לא יעזוב אותו לנצח.

כל ענין הבר-מצוה זוהי התחייבות של היהודי להקב"ה, ולכן לבר מצוה צריך הכנה גדולה ומשמעותית; מאז שהילד מגיע לגיל חינוך מכינים אותו לקראת הבר-מצוה שלו, מלמדים אותו לקרוא ולהתפלל, להניח תפילין ושאר כל המצוות שנתחנך בהן מיום עמדו על דעתו, שכן כאן כבר מדובר על החלטה מדעתו, רצונו ובחירתו החופשית להתחייב במצוות.

לכן אף אחד לא מתפאר בברית, משום שהיא לא הישג עצמאי שלו, אלא זוהי ברית שה' עשה אתו, מה-שאינ-כן בר-מצוה זו החלטה תקיפה ועצמאית להתנהג ולחיות כיהודי. ניתן לומר שבברית הוא נהיה יהודי ובבר המצוה הוא מחליט לחיות כיהודי.

מעמד מתן תורה: מסיבת בר-מצוה מפוארת

רעיון מקביל אנו מוצאים בקשר ללידת עם ישראל והיום שבו הוא נעשה לעם, שגם שם מצאנו את שני השלבים הללו. בתחילה ה' ציווה את אברהם לעשות ברית מילה, שזוהי המצוה היחידה שהצטוו בה עוד מאות שנים לפני מתן תורה, שכן זו הייתה כביכול לידת עם ישראל וההתחלת ההיווצרות של העם היהודי, ולאחר מכן, בשעת מתן תורה, ניתן לומר שזו היתה הבר-מצוה של העם היהודי, שם הם עשו ברית עם הקב"ה, הם קיבלו על עצמם את התורה ואמרו נעשה ונשמע. זה היה הקריאת-שמע שלהם.

ואכן ברית המילה של אברהם לא היה מאורע כל כך גדול ומפורסם, אולם מתן תורה ² הבר-מצוה של עם ישראל ³ היה אירוע 'מתוקשר' היטב, כל העולם רעש וגעש, ואפילו אלו שלא היו שם רעדו והרגישו שמשוהו לא רגיל מתרחש בשעה זו.

עד עצם היום הזה, כאשר מגיע בר-מצוה, עורכים מסיבה גדולה, שכאמור, זהו היום שבו הילד או הילדה מתחייבים להקב"ה שהם יחיו כיהודים, וכפי שמביא הרבי (בשיחת ש"פ ויק"פ תשט"ו, תורת מנחם חי"ג עמ' 353) את הזהר: "ר' פנחס פתח בהא קרא ביום חתונתו, מהו חתונתו ביומא דכשרן למעבד פיקודי אורייתא דהוא חדוותא דצדיקיא, ואימתי כשרן א"ר יצחק מתליסר שנין ולעילא דההוא יומא חובתא על צדיקיא למיעבד חדוותא דלבא כיומא דסליק לחופה", והיינו שביום הבר-מצוה אצל כאו"א מישראל צ"ל שמחה כמו ביום החתונה".

ממשיך הרבי ואומר: "וכשם שבשמחת החתונה חייבים כולם לשמח את החתן ולהיות בשמחה, כן הוא בשמחת בר מצוה ⁴ וטעם השמחה הוא כיון שמצטרף לעולם יהודי נוסף שעתיד לקיים תומ"צ, והרי ענין זה מוסיף שמחה גם מצד החשבון בגשמיות דכיון שכל ישראל ערבים זה לזה הרי כאשר מצטרף עובד נוסף נעשית המלאכה של כל השאר קלה יותר ולכן צריכים להיות בשמחה על הצטרפותו של עובד נוסף שיסייע בעבודתם".

ככל שאנו מתקרבים יותר ויותר לימות המשיח אנו אכן רואים שיותר יהודים מתנהגים בדרך
הקבלה והזהר הנ"ל, והדבר מתבטא בפאר וההדר שמשקיעים יהודים במסיבות בר המצוה של
צאצאיהם, שיהיה להם במזל טוב.